

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งย่อมจะมีวิวัฒนาการไปตามความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคม จากการศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณคดีไทย ทำให้ทราบว่า ประเทศไทยเราได้จัดการศึกษามาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว นับตั้งแต่พ่อขุนรามคำแหงได้ประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช้ในปี พ.ศ. ๑๘๒๖ และได้วิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

จากสมัยกรุงสุโขทัย ปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ก่อน ปี พ.ศ. ๒๔๑๔ การจัดการศึกษาของไทยยังเป็นแบบโบราณ สถานที่ให้การศึกษาสำหรับราษฎรทั่วไปคือวัด โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ให้การอบรมสั่งสอน สำหรับวิชาที่ฝึกสอนกันในสกุลตามความเชื่อของของแต่ละสกุล ส่วนพระราชโอรส พระราชธิดา พระบรมวงศานุวงศ์ตลอดจนลูกหลานเจ้านายก็ศึกษาในราชสำนัก และในสำนักราชบัณฑิต โดยมีพระราชครู และราชบัณฑิตเป็นผู้ให้การศึกษา

(การจัดการศึกษาแผนปัจจุบันได้เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๑๔ โดยที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าให้ตั้งโรงเรียนมหาดเล็กหลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวัง โดยนโยบายที่จะให้ลูกมยุรมีความรู้ความสามารถที่จะเข้ารับราชการได้) โรงเรียนหลวงได้เจริญรุ่งเรืองและเป็นที่ยอมรับของบุตรหลานข้าราชการในราชสำนักมากจนต้องเปิด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิจิตรพันธ์ พูลพันธ์, "พัฒนาการของการบริหารการศึกษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔), หน้า ๒๓-๒๔.

โรงเรียนหลวงเพิ่มขึ้นอีก ปรากฏในปี พ.ศ. ๒๔๓๘ มีโรงเรียนรวม ๕ โรงเรียน^๑ แต่การศึกษาในระยะนี้จำกัดอยู่เฉพาะบุตรหลานขุนนางเท่านั้น ในปี พ.ศ. ๒๔๒๗ จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนหลวงสำหรับทวยราษฎร์โรงเรียนแรกขึ้นที่วัดมเหยงคณ์พาราม จุดประสงค์นอกจากเพื่อจะสอนวิชาความรู้สามัญให้ถูกต้องมีแบบแผนเป็นการดีแล้วยังต้องการให้เป็นตัวอย่างของการจัดโรงเรียนสำหรับราษฎรต่อไปในภายหน้า สำหรับการศึกษามหาวิทยาลัยในหัวเมืองก็ได้ตั้งโรงเรียนขึ้นตามวัดในมณฑลต่าง ๆ ในปี พ.ศ. ๒๔๒๕ มีโรงเรียนสำหรับทวยราษฎร์เปิดขึ้นในกรุงเทพฯ และหัวเมืองเป็นจำนวนรวมถึง ๔๓ แห่ง^๒

เนื่องจากการจัดการศึกษาที่ดำเนินมาตั้งแต่ต้นนั้นยังไม่มีหลักในการจัดการศึกษาเป็นหลักฐานแน่นอน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้โปรดเกล้าฯ ให้พระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ (ม.ร.ว. เปี้ย มาลากุล) ร่างโครงการศึกษาขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๔๑ ในโครงการศึกษา พ.ศ. ๒๔๔๑ นี้ ได้กล่าวถึงการจัดลำดับชั้นการศึกษาสามัญไว้ดังนี้

๑. การเล่าเรียนเบื้องต้นแรก (มูลศึกษา)
๒. การเล่าเรียนเบื้องต้น (ประถมศึกษา)
๓. การเล่าเรียนเบื้องต้นกลาง (มัธยมศึกษา)
๔. การเล่าเรียนเบื้องต้นสูง (อุดมศึกษา)^๓

คำว่า "มัธยมศึกษา" จึงเริ่มปรากฏเป็นครั้งแรกในประวัติการศึกษาไทยในร่างโครงการศึกษา พ.ศ. ๒๔๔๑ นี้

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ ๒๔๓๔-๒๕๐๗

(พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๗), หน้า ๓๔.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๓.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๕.

การดำเนินงานด้านการศึกษาของไทยได้พัฒนาก้าวหน้า และขยายตัวอย่างรวดเร็ว จากการจัดการศึกษาในวัดหรือเฝ้าสอนกันเองในครอบครัว ก็มีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้น การจัดการศึกษาก็จัดทำอย่างมีระบบแบบแผน และจากการศึกษาที่จำกัดเฉพาะเจ้านายก็ขยายมาสู่ประชาชนชาวไทยทั่วประเทศดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ แต่เนื่องจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร ความตื่นตัวทางการศึกษา ความต้องการกำลังคนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อสนับสนุนนโยบายในการพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้รัฐบาลมีนโยบายในการขยายการศึกษาอย่างไม่หยุดยั้ง ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙) กล่าวถึงนโยบายในการขยายการศึกษาในข้อ ๔ และ ข้อ ๖ ดังนี้

ข้อ ๔ ขยายและปรับปรุงด้านประถมศึกษาภาคบังคับระดับประถมต้นและประถมปลายให้สอดคล้องกับการเพิ่มจำนวนประชากรวัยเรียน และเน้นหนักการขยายการศึกษาระดับมัธยม และอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนระดับกลางและระดับสูง

ข้อ ๖ ส่งเสริมความเสมอภาคในการศึกษา โดยการปรับปรุงและขยายการศึกษาในส่วนภูมิภาค เร่งรัดการศึกษาที่เหมาะสมแก่ประชาชนตามท้องถิ่น โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีลักษณะพิเศษ

ฉะนั้นในการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดโครงการขยายการศึกษาก่อนนิตโดยมีวัตถุประสงค์สรุปได้ว่า เพื่อเป็นการสกัดกั้นนักเรียนที่จะหลั่งไหลเข้ามาเรียนในตัวเมืองและเมืองหลวงและเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่ท้องถิ่นในส่วนภูมิภาคจึงมีโครงการสร้างโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔ [ม.ป.ท., ม.ป.ป.] , หน้า ๑.

ในชนบทเป็นจำนวนมาก โดยกำหนดนโยบายไว้ว่า จะเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ ปีละ ๓๖-๕๐ โรงเรียน และกำหนดให้ครบทุกอำเภอในปีสุดท้ายของแผน (พ.ศ. ๒๕๑๕) ซึ่งก็ทำได้สำเร็จด้วยดี

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เนื่องจากความต้องการทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของท้องถิ่นสูงขึ้น ประกอบกับเหตุผลทางการเมืองทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้มีโครงการมัธยมศึกษาระดับตำบล เพิ่มขึ้นอีกโครงการหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้คือ

- ๑. เพื่อสนับสนุนความเสมอภาคในโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน
- ๒. เพื่อให้ชุมชนได้มีบทบาทส่งเสริมสนับสนุนการมัธยมศึกษา ร่วมกันสร้างอาคารเรียนตามแบบรูปและรายการของกรมสามัญศึกษา
- ๓. เพื่อกระจายโรงเรียนมัธยมไปสู่ชนบท

ตามแผนพัฒนาการศึกษามับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔) กรมสามัญศึกษามีนโยบายจะจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบลปีละ ๑๐๐ โรงเรียน โดยคำนึงถึงความพร้อมและความเหมาะสมของท้องถิ่น ในการคัดเลือกตำบลที่จะสร้างโรงเรียนมัธยมนั้นกรมสามัญศึกษาได้วางหลักเกณฑ์การพิจารณาการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบลไว้ดังนี้

- ๑. ตำบลที่จะจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาต้อง เป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอยู่เดิม เป็นระยะทางไม่น้อยกว่า ๑๐ กิโลเมตร
- ๒. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอยู่เดิมในอำเภอนั้นต้องมีขนาดใหญ่พอสมควรคือมีห้องเรียนประมาณ ๑๘-๒๔ ห้องเรียน หรือมีนักเรียนประมาณ ๗๒๐-๑๐๘๐ คน ซึ่งสามารถให้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, "รายงานผลงานกรมสามัญศึกษาปีการศึกษา ๒๕๑๘ " (กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา, [ม.ป.ป.]), หน้า ๕๘. (อัครสำเนา)

ความช่วยเหลือทางด้านการเงินแก่โรงเรียนระดับตำบลได้

๓. ตำบลที่จะจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบลต้องมีโรงเรียนราษฎร์ที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษา หรือถ้าหากมีจะต้องมีกระทรวงเพื่อสนองกิจการของโรงเรียนราษฎร์

๔. จำนวนนักเรียนที่จบ ป.๖ และ ป.๗ และพร้อมที่จะเข้าเรียนต่อในชั้น ม.๑ และ ม.ศ.๑ ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าชั้นละ ๔๐ คน หรือ ชั้นละ ๒ ห้องเรียน

๕. ที่ดินจะต้องมีไม่น้อยกว่า ๓๕ ไร่ ตามแผนการตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาในสวนภูมิภาค และพร้อมทั้งมีหลักฐานกรรมสิทธิ์ในการใช้ที่ดินถูกต้อง

๖. ท้องถิ่นพร้อมที่จะสร้างอาคารเรียนชั่วคราวตามแบบของกรมซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๔ ห้องเรียน พร้อมทั้งจัดวัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอนให้ครบถ้วน และทำการปรับปรุงพื้นที่ทำถนน สนาม เพื่อให้ให้นักเรียนใช้ประโยชน์ได้

ในช่วง ๕ ปี ของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔) กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบลปีละ ๑๐๐ โรงเรียน ละ ๒ ห้องเรียน รวมเป็น ๒๐๐ ห้องเรียนต่อปี โดยมีเป้าหมายจำนวนนักเรียนเพิ่มแต่ละปี ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๑

(๓)

กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ "โครงการเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษา
ระดับตำบล" (กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา, [ม.ป.ป.]), หน้า ๓-๔. (อัดสำเนา)

ตารางที่ ๑ แสดง เป้าหมายจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบลเพิ่มแต่ละปี ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔

ชั้น	พ.ศ.					ชั้น
	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔	
		๘,๐๐๐	๒๔,๐๐๐	๓๒,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	ม.๑
ม.ศ.๑	๘,๐๐๐	๘,๐๐๐	๙,๘๕๐	๓๒,๘๙๒	๓๑,๕๕๑	ม.๒
ม.ศ.๒		๙,๐๐๐	๙,๘๐๐	๙,๘๑๕	๒๓,๙๐๒	ม.๓
ม.ศ.๓			๙,๖๐๐	๙,๙๙๐		
รวม	๘,๐๐๐	๒๓,๘๐๐	๔๓,๓๕๐	๙๑,๔๙๗	๙๕,๒๕๓	

จากตารางที่ ๑ จะเห็นว่ากรมสามัญศึกษามีเป้าหมายจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบลเพิ่มมากขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๔ มีนักเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบลเพิ่มขึ้น ๘,๐๐๐ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๔ จะมีนักเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบลเพิ่มขึ้นถึง ๙๕,๒๕๓ คน

ส่วนงบประมาณสำหรับโครงการมัธยมศึกษา ระดับตำบลนั้น กรมสามัญศึกษาได้จัดสรรงบประมาณประจำปีให้แก่โครงการดังกล่าวไว้ในตารางที่ ๒

๒

กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔) ของกรมสามัญศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาสนา, [ม.ป.ป.]),

ตารางที่ ๒ แสดงงบประมาณในการจัดโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล ระหว่างปี พ.ศ.
๒๕๒๐-๒๕๒๔

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	พ.ศ.					รวม
	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔	
ก. งบลงทุน ค่าที่ดิน คากอสร้าง อาคารภัณฑ }	๐	๐	๐	๐	๐	๐
	๑๓๒.๕๘	๑๓๒.๕๘	๑๓๒.๕๘	๑๓๒.๕๘	๑๓๒.๕๘	๖๖๒.๕๐
ข. งบดำเนินการ เงินเดือน, ค่าจ้าง ค่าตอบแทน	๑๖.๒๒	๑๖.๒๒	๑๖.๒๒	๑๖.๒๒	๑๖.๒๒	๘๑.๑๐
	๑๔๘.๘๐	๑๔๘.๘๐	๑๔๘.๘๐	๑๔๘.๘๐	๑๔๘.๘๐	๗๔๔.๐๐

จากตารางที่ ๒ จะเห็นว่าโครงการมัธยมศึกษาระดับตำบลได้รับการจัดสรรงบประมาณ
เท่ากันทุก ๆ ปี เป็นงบลงทุน คากอสร้างและครุภัณฑ์ ปีละ ๑๓๒.๕๘ ล้านบาท งบดำเนินการ เงิน-
เดือนและค่าจ้างปีละ ๑๖.๒๒ ล้านบาท แต่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าที่ดินรวมเป็นงบประมาณที่
ได้รับในแต่ละปีเป็นเงิน ๑๔๘.๘๐ ล้านบาท และตลอดระยะเวลา ๕ ปี ของแผนพัฒนาการศึกษา ระยะ
ที่ ๔ โครงการมัธยมศึกษาระดับตำบลได้รับงบประมาณรวมเป็นเงิน ๗๔๔.๐๐ ล้านบาท จำนวนเงิน

กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ ๔ (พ.ศ.
๒๕๒๐-๒๕๒๔) ของกรมสามัญศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาสนา, [ม.ป.ป.]), หน้า
๑๔๑.

งบประมาณนี้คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๑ ของงบประมาณในการจัดการมัธยมศึกษาทั่วประเทศใน
ระยะ ๕ ปี ซึ่งได้รับงบประมาณเป็นจำนวน ๑๖,๕๐๔.๕๒ ล้านบาท

ถึงแม้ว่ากรมสามัญศึกษาจะได้มีนโยบายจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล
ปีละประมาณ ๑๐๐ โรงเรียน ตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๘ ก็ตาม แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘
กรมสามัญศึกษาได้จัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบลเป็นจำนวนถึง ๑๔๑ โรงเรียน และจาก
ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นปีที่เริ่มโครงการ จนถึง พ.ศ. ๒๕๒๒ มีโรงเรียนมัธยมระดับตำบล
รวมทั้งสิ้นถึง ๔๐๒ โรงเรียน^๒ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๓ ของจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ

๕ ปัญหา

การเพิ่มขนาดอย่างรวดเร็วของโรงเรียนมัศึกษานี้ นับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้
นักเรียนได้มีที่เรียน เป็นการสนองความต้องการและความเสมอภาคทางการศึกษา แต่เนื่อง
จากโครงการมัธยมศึกษาระดับตำบลได้รับงบประมาณน้อย และโรงเรียนส่วนมากตั้งอยู่ใน
ที่ทุรกันดาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตการศึกษา ๑๐ มีโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล
จำนวนหลายโรงเรียนที่อยู่ในเขตแทรกซึมของผู้ออกการร้าย ก่อให้เกิดปัญหาความปลอดภัย
ทำให้มองเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบลในเขตศึกษา ๑๐ จะต้องประสบ
ปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าจะได้มีการศึกษาถึง
สภาพปัญหาที่แท้จริงที่ผู้บริหารโรงเรียนประสบอยู่ เพื่อจะได้นำทางแก้ไขโดยตรงจุด เป็นการ
ลดปัญหาในการบริหารโรงเรียนให้น้อยลง และเพื่อช่วยในการพิจารณาวางแผนทางและ
นโยบายปรับปรุงโครงการมัธยมศึกษาระดับตำบลให้มีคุณภาพ คุณค่ากับการลงทุนและบรรล
วัตถุประสงค์ เป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวไทยในชนบทอย่างแท้จริง

กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๘ (พ.ศ.
๒๕๒๐-๒๕๒๔) ของกรมสามัญศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศาสนา, [ม.ป.ป.]),
หน้า ๑๑๔.

^๒ สัมภาษณ์ ชัชวาลย์ ศรีเกษมทริน, นักวิชาการฝ่ายงานจัดโรงเรียน กองการ
มัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒ กันยายน ๒๕๒๒.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้คือ

๑. เพื่อศึกษางานบริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบลในเขต
ศึกษา ๑๐
๒. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบลในเขต
ศึกษา ๑๐
๓. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารโรงเรียนระหว่าง
กลุ่มผู้บริหาร กับกลุ่มผู้วิชาการ

ขอบเขตของการวิจัย

๑. การวิจัยเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับเฉพาะงานบริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ระดับตำบลในเขตศึกษา ๑๐ เท่านั้น
๒. การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาถึงปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาเฉพาะ
งานหลัก ๕ ด้าน ได้แก่
  - ก. งานวิชาการ
  - ข. งานบุคคล
  - ค. งานกิจการนักเรียน
  - ง. งานธุรการ ทางการเงิน และบริการ
  - จ. งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
๓. โรงเรียนที่ใช่เป็นกลุ่มประชากรใช้เฉพาะโรงเรียนที่เปิดสอนในปี พ.ศ.
๒๕๕๒ ในชั้น ม. ๑ ถึง ม.๓. ๓ เท่านั้น ส่วนโรงเรียนที่เปิดสอนไม่ถึงระดับ ม.ศ. ๓.
จะไม่นำมาพิจารณา

คำจำกัดความที่ได้ในการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึงผู้ซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้บริหารสูงสุดภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล ซึ่งกัตกรรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในตำแหน่งครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่

ตำบล คือหมู่บ้านหลายหมู่บ้านรวมกัน มีกำนันเป็นหัวหน้า มีคณะกรรมการตำบลทำหน้าที่ปกครองรักษาและแนะนำแก่กำนัน

งานบริหารการศึกษา ได้แก่การบริหารงานด้าน งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงิน บริหาร และงานความสามัคคีกับชุมชน^๒

โรงเรียน หมายถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล ซึ่งกัตกรรมสามัญศึกษาในเขตศึกษา ๑๐ ซึ่งเปิดสอนถึงชั้น ม.๑ ถึง ม.ศ.๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖

นักวิชาการ หมายถึง ครูและอาจารย์ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการสอนนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล

เขตศึกษา ๑๐ หมายถึง ท้องที่ซึ่งมีสำนักงานศึกษาธิการ เขตอยู่ในจังหวัดอุดรธาธานี มีเขตภายในท้องที่ ๖ จังหวัด คือ จังหวัดอุดรธาธานี จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดนครพนม จังหวัดยโสธร และจังหวัดร้อยเอ็ด

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

วิทยุ สาทร, หลักบริหารการศึกษา (ระชนคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๑๖), หน้า

๔๓๑.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔๖.

๑. โฉมร่างถึงงานบริหารการศึกษาที่จัดทำจริงในโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับ
คำมดในเขตศึกษา ๑๐
๒. โฉมร่างถึงปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับคำมดในเขต
ศึกษา ๑๐ ในด้าน งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และงานด้าน
ความสัมพันธ์กับชุมชน
๓. โฉมร่างถึงความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และนักวิชาการเกี่ยวกับปัญหา
การบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับคำมดในเขตศึกษา ๑๐
๔. ผลการวิจัยนี้จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงการมัธยมศึกษา
ระดับคำมดได้

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. กลุ่มประชากร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยโรงเรียน
มัธยมศึกษาระดับคำมดที่เปิดสอนในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึงชั้น ม.ศ.๓ จากจังหวัดในเขตศึกษา
๑๐ คือ จังหวัด อุบลราชธานี กาฬสินธุ์ มหาสารคาม นครพนม ชัยภูมิ และจังหวัดร้อยเอ็ด
รวม ๖ จังหวัด โดยดำเนินการสุ่มตัวอย่างดังนี้
  - ก. โรงเรียน กำหนดไว้ร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร
  - ข. กลุ่มผู้บริหาร กำหนดไว้ร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนผู้บริหารในโรงเรียนที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง
  - ค. กลุ่มนักวิชาการ สุ่มมาร้อยละ ๕๐ ของจำนวนนักวิชาการในโรงเรียนที่
เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling)
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการศึกษา
และค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ และรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร
การศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยใหญ่ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๙ ท่าน พิจารณาปรับปรุงแก้ไข ผู้
ตอบแบบสอบถามทั้ง ๒ กลุ่ม ใช้แบบสอบถามเดียวกัน แบบสอบถามแบ่งเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ตามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบ
เลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ ๒ ตามเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาที่โรงเรียนจัดทำจริงทั้ง ๕ ด้าน
ดังกล่าว ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) แบบเลือกตอบ (Check List)
และแบบวัดค่าด้วยความสำคัญ

ตอนที่ ๓ ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานในโรงเรียน ลักษณะ
คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และคำถามปลายเปิด (Open-
Ended)

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. ค้นคว้ารวบรวมจากเอกสาร หนังสือ บทความ รายงานผลการวิจัย การ
วิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และการสัมภาษณ์
ข. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปทางไปรษณีย์ แลวนำมาวิ-
เคราะห์ข้อมูล

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามในการตอบ
ข. ข้อมูลเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาที่โรงเรียนจัดทำในการตอบ
ค. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนในคาเวอ (X) ค่าความ
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยค่าอัตราส่วนวิกฤต (t)
สำคัญในการเสนอข้อมูล

บทที่ ๑ เสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย
ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย
วิธีดำเนินการวิจัย

- บทที่ ๒ กล่าวถึงข้อเขียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ ๓ กล่าวถึงวิธีการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย
- บทที่ ๔ กล่าวถึงการวิเคราะห์ และผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย